

Dokumentin sisältö

Pelkosenniemen kunta hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäjänä

1 OSA I VÄESTÖN HYVINVOINTI

- 1.1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 1.2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
- 1.3 Koronapandemian vaikutukset
- 1.4 Yhteenveto, johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset
- 1.5 Alueellinen hyvinvointi

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2021 - 2025

- 2 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
- 3 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 4 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

- 5 Suunnitelman laatijat
- 6 Suunnitelman hyväksyminen

Pelkosenniemen kunta hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäjänä

Kunnan tehtävänä on asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, ja sitä toteutetaan kunnan kaikissa palveluissa. Kuntalaisten hyvinvointia ja tehtyjä toimenpiteitä tulee seurata säännöllisesti ja laatia suunnitelma sen edistämiseksi. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus (Terveydenhuoltolaki 1326/2010; 12 §).

Hyvinvointikertomus ohjaa kunnan hyvinvointipolitiikkaa ja sen tarkoituksena on kartoittaa alkuvaiheessa hyvinvointipolitiikan sen hetkiset tavoitteet, painopisteet ja toimenpiteet. Kokonaiskuvasta saaduista tiedoista hyvinvointikertomus tuottaa myös seurantatietoa niiden toteutumisesta. Laajan hyvinvointikertomuksen tavoitteita ja toimenpiteitä päivittäin vuosittain osana vuosittaista hyvinvointiraportointia- ja suunnittelua. Hyvinvointikertomus on kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työväline. Se auttaa tiivistämään eri alojen asiantuntijoiden näkemykset ja yhteiset tavoitteet.

Pelkosenniemen kunnan laaja hyvinvointikertomus tutkii kuntalaisten nykyistä hyvinvoinnin tilaa käyttäen erilaisia indikaattoreita, sekä kokoaa yhteen kunnan terveyden ja hyvinvointiin liittyvät asiakirjat ja ohjelmat.

Hyvinvointiin liittyvät asiat tulee olla kunnassa säännöllisesti esillä kunnanhallituksen, kunnanvaltuuston ja kunnan johtoryhmän kokouksissa. Hyvinvointityötä toteutetaan kaikilla kunnan toimialoilla, ja hyvinvointijohtamisesta vastaa hyvinvointijohtaja. HyTeTu-työn edistämisestä vastaa hyvinvointikoordinaattori. Hyvinvoinnin edistämisessä on mukana myös kunnan alueella toimivat järjestöt ja yritykset yhteistyössä kunnan toimijoiden kanssa.

HYTE- kerroin ja indikaattoritieto

Vuoden 2023 alusta tulevassa valtakunnallisessa muutoksessa sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Kunnille jää vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitsemiseksi ennakoivan työn merkitys nousee.

Käyttöön uudistuksen myötä tulee kunnille jaettavat lisäosat jotka määräytyvät laskettavan HYTE-kertoimen mukaan. Kerroin määräytyy siihen valittujen indikaattorien pohjalta. Indikaattorit jaetaan kahteen: toimintaa ja tuloksia kuvaaviin indikaattoreihin.

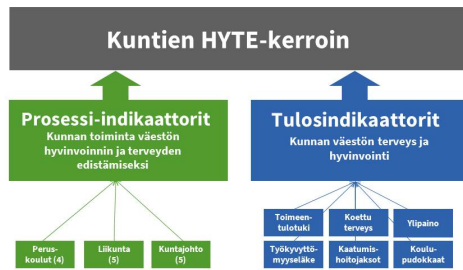
Toimintaa kuvaavat indikaattorit mittaavat nykytilannetta. Indikaattoreilla pyritään vastaamaan kysymykseen siitä, minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on. Indikaattoreita on useita, jotta toiminnan arviointi on mahdollisimman laajaa ja lisäosien jako perusteltua.

Toimintaa kuvaavat indikaattorit:

1. Peruskoulut (4 yksittäistä indikaattoria)
2. Liikunta (5 yksittäistä indikaattoria)
3. Kuntajohto (5 yksittäistä indikaattoria)

Tulosindikaattorit mittaavat väestössä tapahtunutta muutosta. Indikaattoreilla pyritään vastaamaan kysymykseen muutoksista asukkaiden terveydessä ja hyvinvoinnissa on tapahtunut viimeisten kahden vuoden aikana. Indikaattorit valitaan niin, että kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa tuloksiin, eri ikäryhmät ovat edustettuna ja pyritään lähtökohtaisesti mittaamaan muutosta. Tavoite on, että kuntien lähtötilanteet ovat samanarvoisi ja että muutokset ovat todettavia ja kuntalaisten hyvinvointia edistäviä.

Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Jos indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet.

laettava summa lasketaan seuraavalla kaavalla:

hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta x kunnan asukasluku x kunnan hyte-kertoimen

Indikaattoritietojen vertailualueena vuosina 2021-2025 toimii Itä-Lapin seutukunta (Kemijärvi, Posio, Savukoski ja Salla) ja koko maan indikaattori.

TEA-viisari

Terveydenedistämisaktiivisuus (TEA) mittaa keskeisiä organisaatitason ominaisuuksia seitsemästä eri näkökulmasta:

1. Sitoutuminen kuvaa strategiatasolla kunnan sitoutumista terveyden edistämiseen. Siinä tarkastellaan terveyden edistämisen näkymistä muun muassa useamman vuoden kattavissa strategia- ja ohjelma-asiakirjoissa sekä toimialan vuosittaisissa talous- ja toimintasuunnitelmissa.
2. Johtaminen kuvaa ehkäisevän työn ja terveydenedistämistyön vastuun organisointia, määrittelyä sekä toimeenpanoa.
3. Seuranta ja tarveanalyysi kuvaa vastuuväestön terveydentilan ja siihen vaikuttavien tekijöiden seuranta ja tarveanalyysia väestöryhmittäin sekä niiden raportointia yksikön johtoryhmälle ja luottamushenkilöorganisaatiolle.
4. Voimavarat kuvaa henkilöstön ja muiden voimavarojen mitoitusta ja osaamista.
5. Yhteiset käytännöt kuvaa, missä määrin kunnassa on sovittu yhteisistä toimintakäytännöistä.
6. Osallisuus kuvaa kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua toiminnan kehittämiseen ja arviointiin.
7. Muut ydintoiminnat ovat toimialakohtaisesti määritettäviä terveyden edistämisen ydintoimintoja, jotka jokaisessa kunnassa tulisi toteuttaa. Ulottuvuus kuvaa soveltuvin osin toiminnan kattavuutta ja volyyymiä. (Ohjeet - TEA viisari - Terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä)

Nykyistä TEA-viisaria tarkastaessa tulee muistaa mittarien luotettavuus. Vastaukset ovat kerätty toimialojen yksittäisten henkilöiden vastauksista, jolloin esimerkiksi henkilöstön vaihtuvuuden takia vertailukelpoisuus kärsii. Jatkossa on tavoitteena kuntien monialaisten asiantuntijaryhmien vastaaminen TEA-viisarikyselyihin.

1 OSA I VÄESTÖN HYVINVOINTI

Hyvinvointikertomuksessa on hyödynnetty SOTKA-netin, terveyden- ja hyvinvointilaitoksen HYTE-kertoimen ja TEA-viisareiden tuloksia. Indikaattoreista saadaan kokonaiskuva kunnan terveyden edistämistyöstä.

Indikaattorit perustuvat alueellisen hyvinvointikertomuksen sekä kunnan sisältä erikseen esiin nostettuihin indikaattoreihin.

1.1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

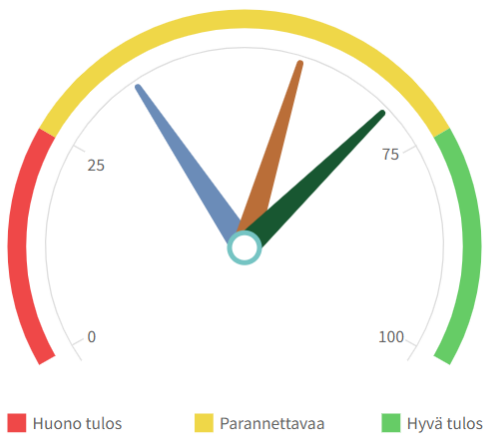
High five - yhteistyöllä hyvinvointia Itä-Lappiin -hanke

Pelkosenniemen kunta on ollut mukana Itä-Lapin kuntayhtymän High five - yhteistyöllä hyvinvointia Itä-Lappiin -hankkeessa, jonka päämääränä on alueen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen eri toimijoiden yhteistyön vahvistamisen avulla. Kunnassa toteutettiin hyvinvointi- ja turvallisuuskysely heinä- ja elokuussa 2021. Kyselyyn vastasi 102 asukasta, joka tarkoittaa 10,96% asukkaista. Vastaajista 37,1% oli eläkeläisiä. Kyselyn raportti on tämän hyvinvointikertomuksen liitteenä.

Keskeisinä nostoina kyselyn tuloksista voidaan tehdä, että kuntalaiset ovat tyytyväisiä saavutuksiinsa, talous- ja perhetilanteeseensa. Kyselyyn vastanneet kaipaisivat enemmän vapaa-ajanvietto- ja harrastusmahdollisuuksia vaikka harrastavat päivittäin liikuntaa. Yhteenveto vastauksista on, että pelkosenniemeläiset voivat hyvin ja heillä on hyvät palvelut. Liikunta ja luonto on lähellä sekä myös perhe ja ystävät saavutettavissa.

TEA-viisari

Pelkosenniemellä on vuoden 2021 yhteenvedossa tuloksissa on vielä kehitettävää. Vuoden 2021 tiedonkeruussa oli tiedot vain tiedot kuntajohdosta, perusopetuksesta, perusterveydenhuollosta sekä yhteenvetona kaikista sektoreista. Voidaan todeta että Pelkosenniemi on saanut alueellisesti verraten kuntajohdon pistemäärästä selvästi keskimääräistä huonommat tulokset kun taas perusterveydenhoito on keskivarvon yläpuolella. Kuntajohdon tuloksissa on parannettavaa etenkin osallisuuden sekä seurannan ja tarveanalyysin osalta. Liikunnan ja kulttuurin pisteet puuttuvat koska vuoden edeltäneeseen tiedonkeruuseen ei ole vastattu.

Pelkosenniemi 2021, TEA-viisari

Ruskea = perusopetus

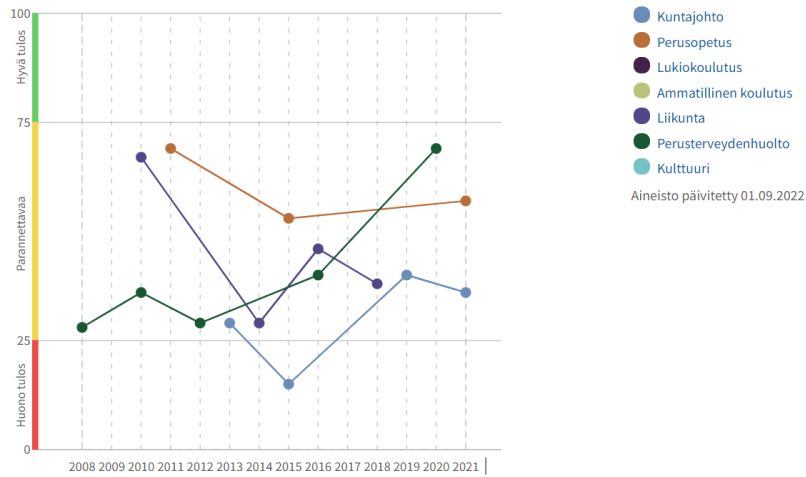
Sininen = kuntajohto

Vihreä = perusterveydenhuolto

Pisteet	Pelkosenniemi	Itä-Lappi	Savukoski	Salla	Kemijärvi	Posio	Koko maa
Kaikki sektorit	54	53	59	66	46	54	68
Kuntajohto	36	51	..	76	44	46	78
Perusopetus	57	59	..	73	45	76	64
Lukiokoulutus	..	50	69	65	..	62	66
Ammatillinen koulutus	..	50	..	..	..	..	63
Liikunta	..	52	34	71	47	48	72
Perusterveydenhuolto	69	44	69	52	33	44	65
Kulttuuri	..	62	57	56	70	50	66

Pelkosenniemen tulokset verrattuna Itä-Lapin

alueeseen ja kuntiin.

Teaviisarien kehitys viime vuosina.

Väestön jakautuminen Pelkosenniemellä vuonna 2020

Pelkosenniemen kunnan väkimäärä joulukuussa 2020 oli 931 asukasta, joista miehiä oli 525 (56,4%) ja naisia oli 406 (43,6%). Alla on esitetty asukkaiden jakautuminen postinumeroiden perusteella. Asukkaat jakautuivat vuonna 2020 postinumeroalueittain seuraavasti:

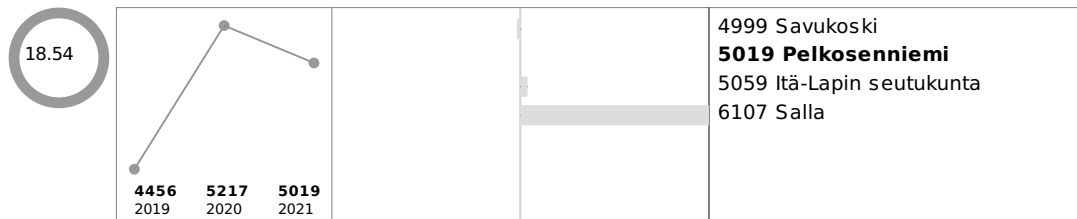
Postinumero	Asukkaiden määrä	Asukkaiden keski-ikä
98500, Pelkosenniemi keskus	450	56
98510, Saunavaara	46	54
98530, Pyhätunturi	190	47
98550, Suvanto	21	NA
98560, Kairala	88	56
98570, Aapajärvi	35	67
98550, Luiro	37	60
98630, Ahvenselkä	64	NA

TALOUS JA ELINVOIMA

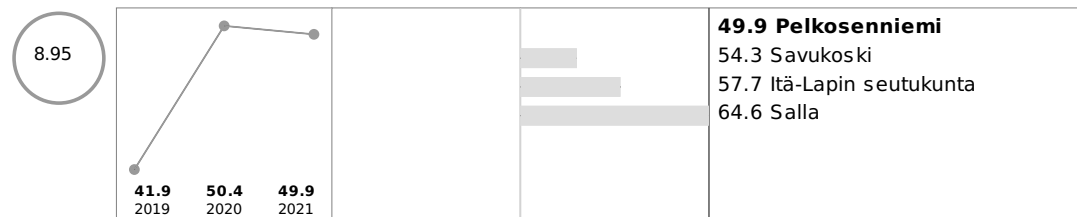
Talous

Tulot

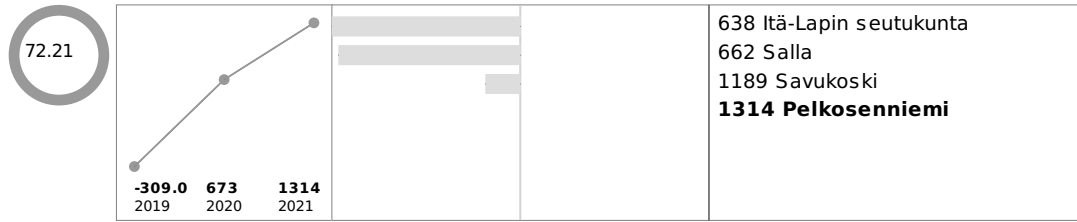
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

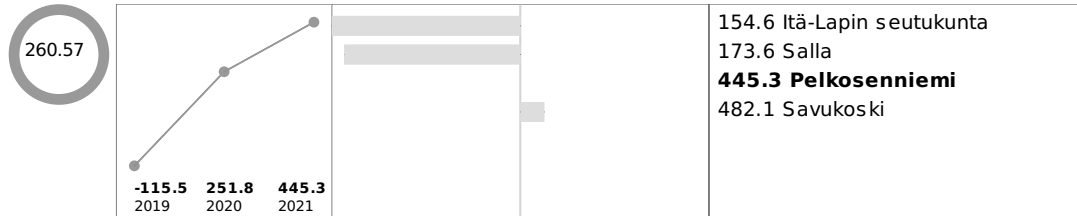
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

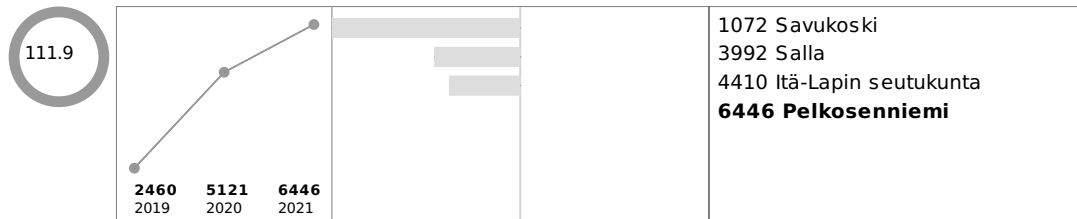
Vuosikate, euroa / asukas

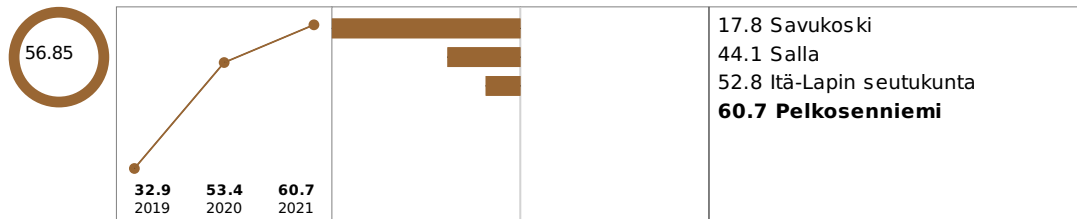
Vuosikate, % poistoista

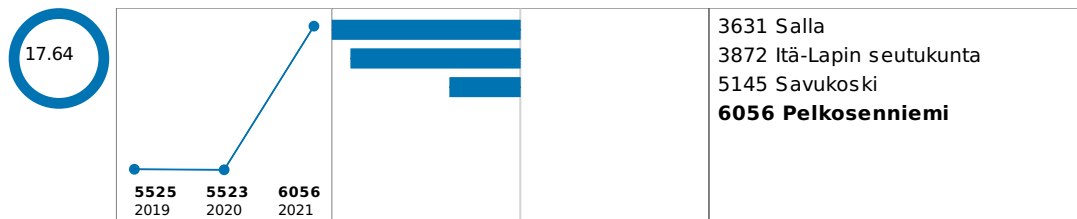
Lainakanta, euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

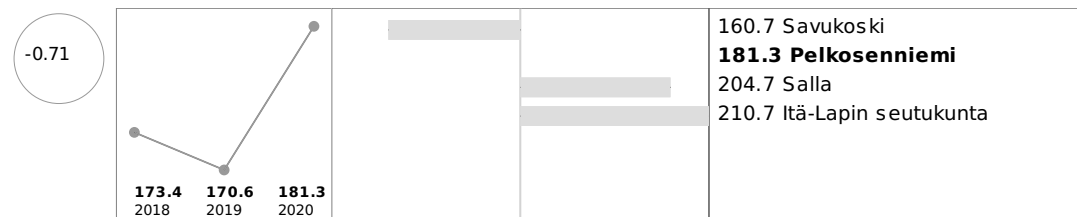

Verotulot, euroa / asukas

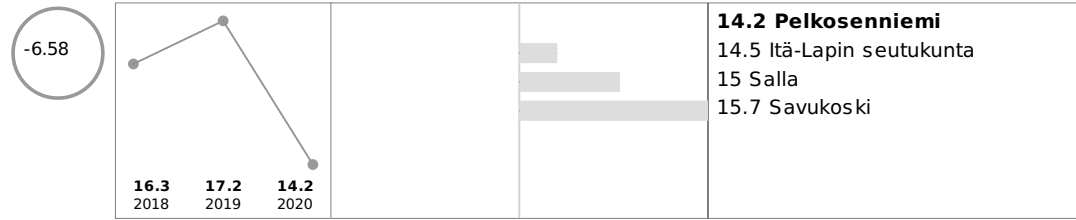

Menot

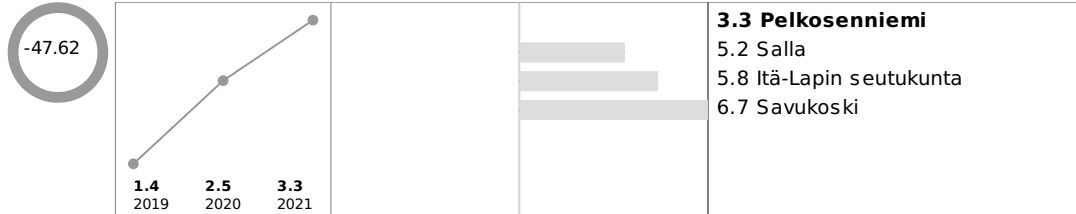
Taloudellinen huoltosuhte (vuosi 2020 ennakkotieto)

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

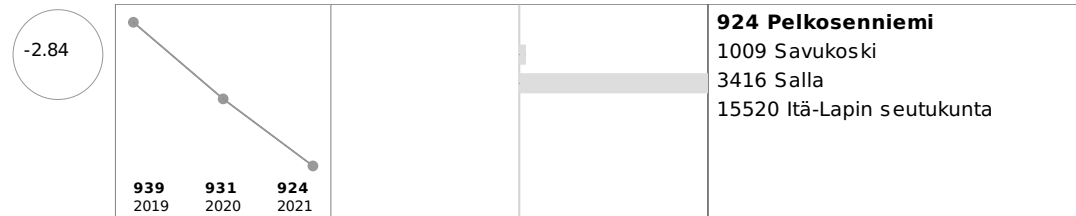
Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta

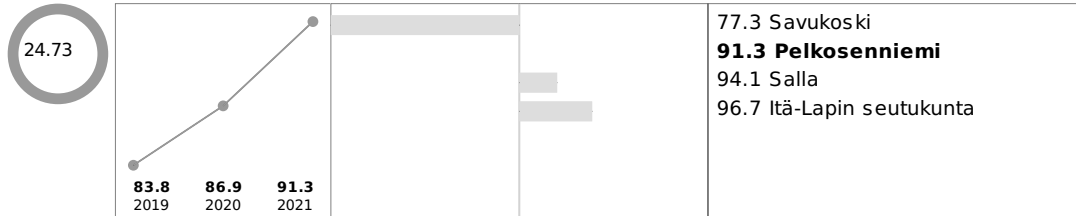
Elinvoima

Väestö

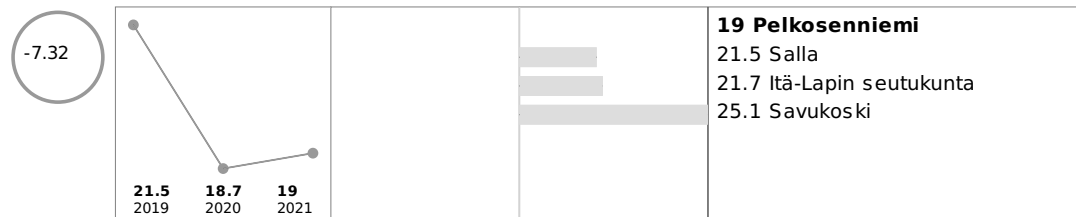
Väestö 31.12.

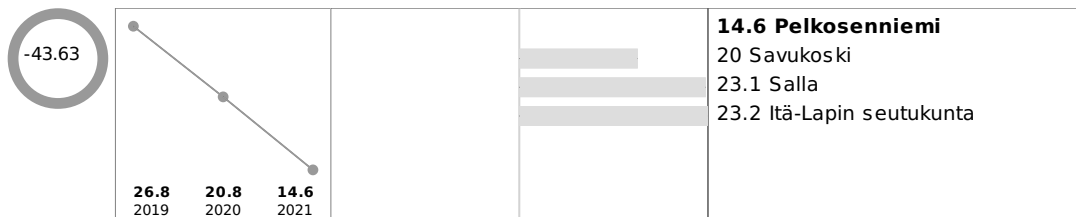
Huoltosuhde, demografinen

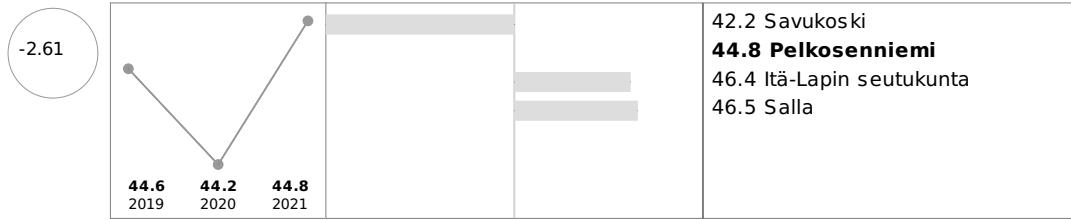
Lapsiperheet, % perheistä

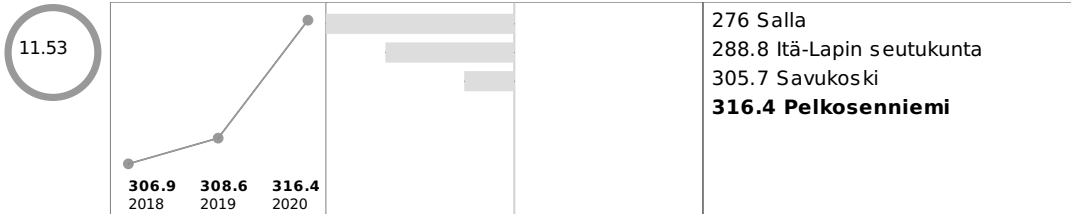
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

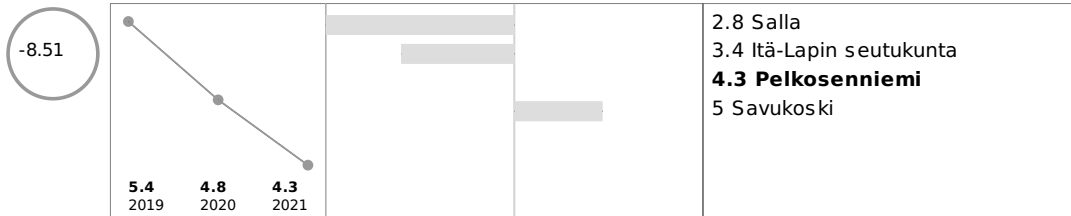
Yhden hengen asutuskunnat, % asutokunnista

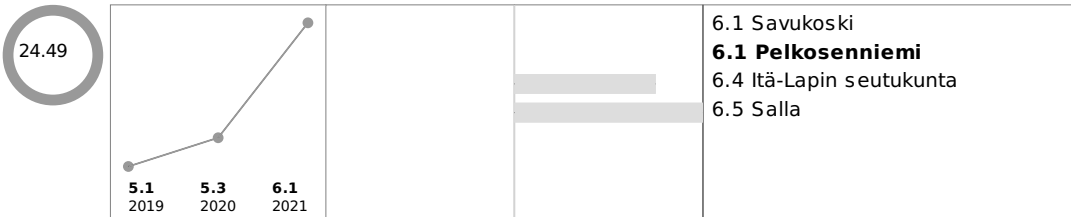
Koulutustasomittain

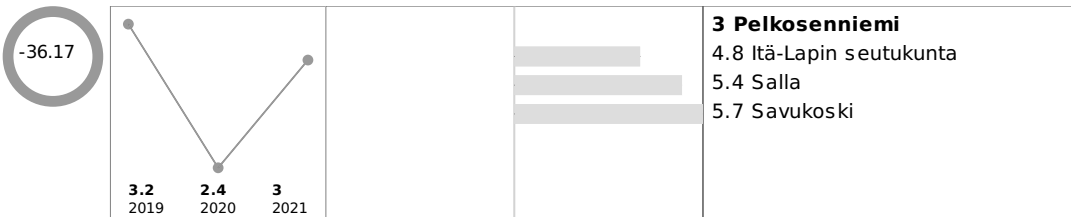
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

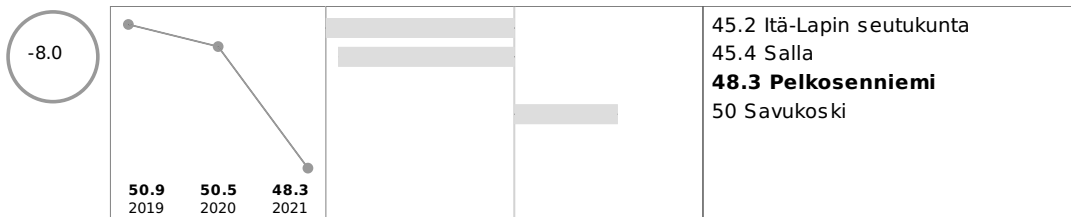
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

16 - 24-vuotiaat, % väestöstä

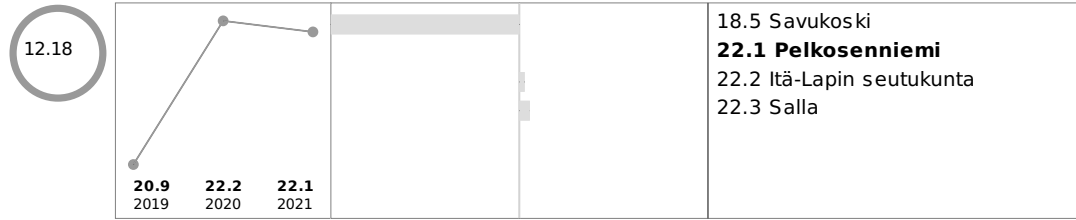

25 - 64-vuotiaat, % väestöstä

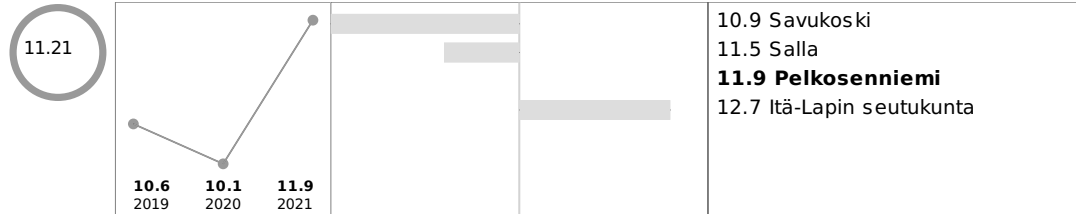

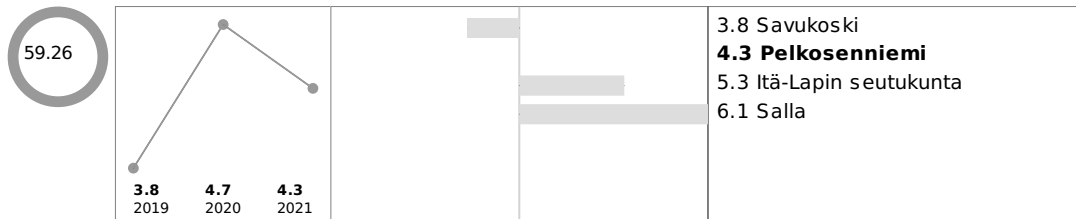
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä

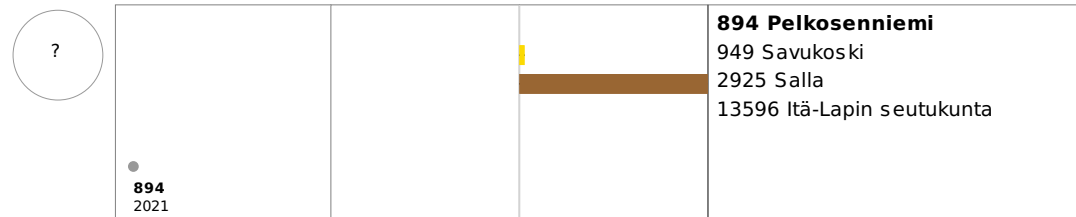
75 - 84-vuotiaat, % väestöstä

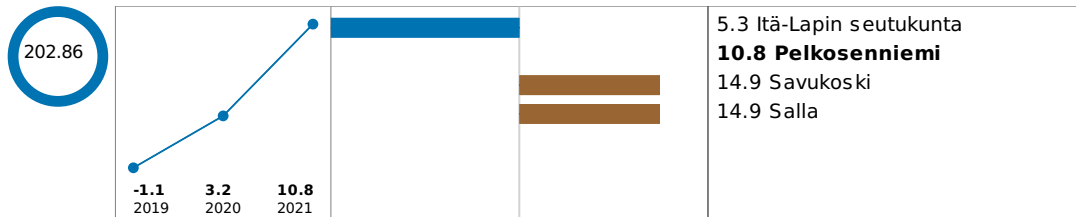
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä

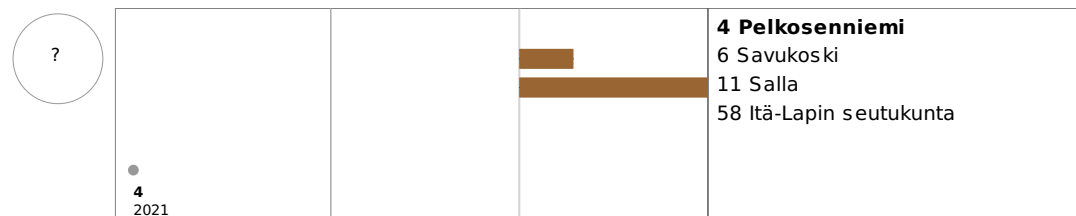
Väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

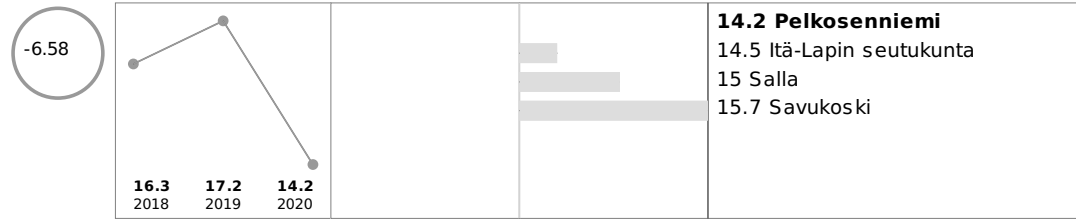

Syntyneet, ennuste 2025 (laskettu 2021)

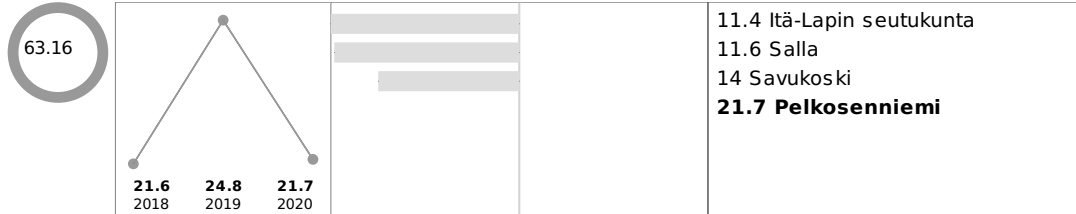

Elinvoima

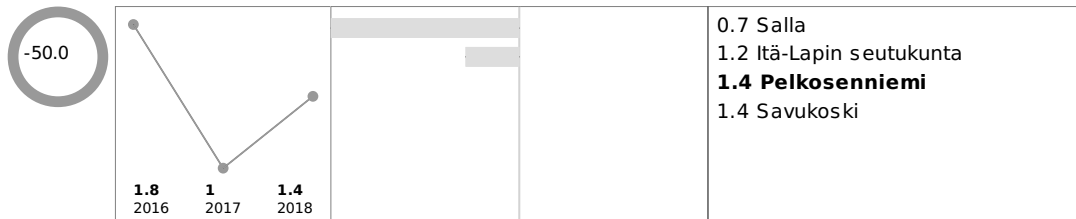
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

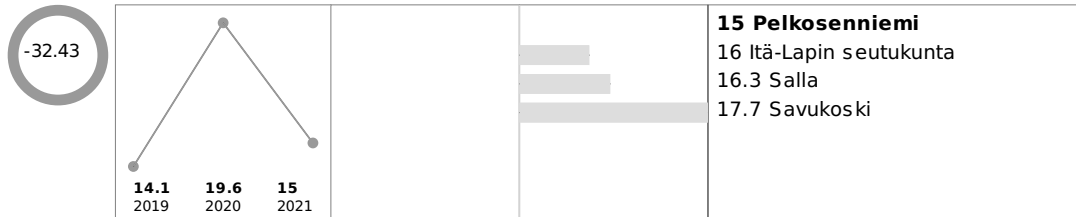
Lasten pienituloisuusaste

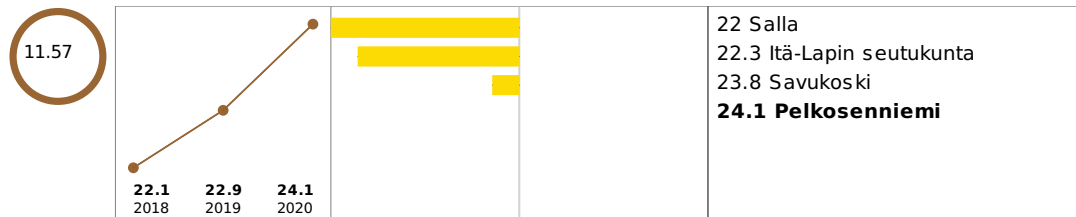
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

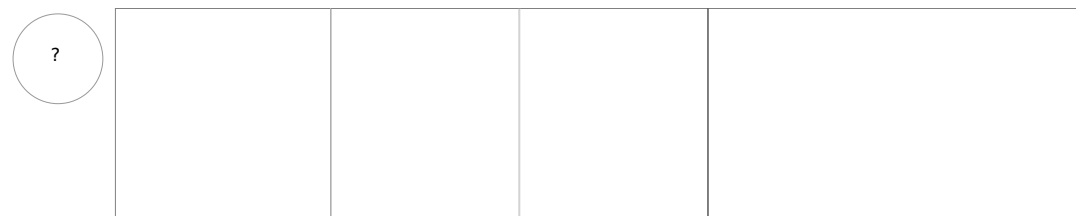
Työttömät, % työvoimasta

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

Väestö

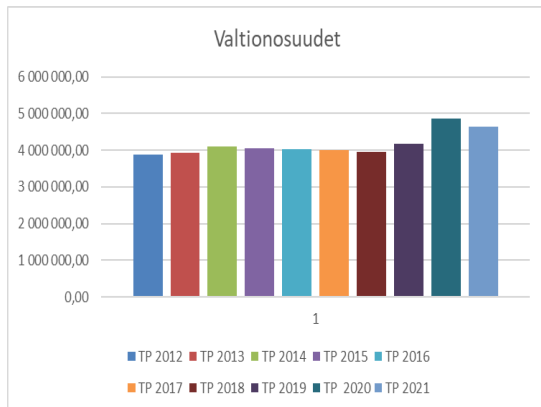
Pelkosenniemen kunnan asukasluku oli vuoden 2021 lopussa 924 henkilöä. Vuonna 2020 luku oli 939, joten asukasluku on laskenut yhteensä viidellätoista asukkaalla. Myös Itä-Lapin alueella asukasmäärän kehitys on ollut negatiivista viime vuosina. Väestöennusteen mukaan Pelkosenniemen kunnassa on vuonna 2030 noin 894 asukasta koko Itä-Lapin alueella yhteensä 13 596 asukasta. Alueen asukasmäärä tulee siis laskemaan noin 6%.

Yli 65-vuotta täyttäneitä on kunnassa 37%. 15-64-vuotiaita on 52,9% ja alle 15-vuotiaita 10,1%.

Pelkosenniemen kuntaa, kuten myös koko Itä-Lappia kuvaa ikäihmisten suuri suhde verrattuna muuhun asukasmäärään. Kunnassa vähän yli joka kolmas kuntalainen on yli 65-vuotias. Huoltosuhteen on ennustettu parantuvan huomattavasti vuosien 2030 ja 2040 välillä.

Kasvattamalla kunnan vetovoimaa uusilla kehitysmahdollisuuksilla sekä seuraamalla ja parantamalla asukkaiden hyvinvointia on mahdollisuus lisätä pitovoimaa ja sitä kautta myös kunnan elinvoimaa. Tavoitteena on rikkoa tulevina vuosina 1000 asukkaan raja.

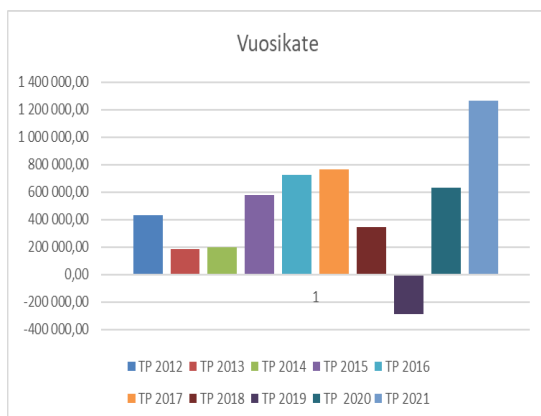
Valtionosuuksien kehitys

Valtionosuudet vuonna 2021 olivat 4,637 milj. euroa, joka vastaa

talousarviossa ennustettua (ero -15 000 euroa; 0,3 %). Valtionosuuskertymä pieneni 219 000 euroa vuoteen 2020 verrattuna.

Vuosittainen kate

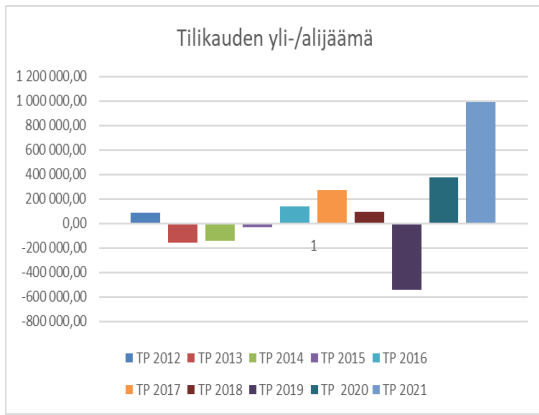

Vuosikate vuonna 2021 on 1,262 milj. euroa positiivinen, mikä on 1,132

milj. euroa parempi kuin talousarviossa oli varauduttu. Vuosikate parani edellisvuodesta 636 000 euroa (101,3 %).

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos oli 990 000 euroa ylijäämäinen ja on 1,121 milj. euroa parempi talousarvioon 2021 nähden. Tulos parani edellisvuodesta 611 000 euroa. Kertynyt ylimäärä tilikauden 2021 jälkeen on 3,652 milj. euroa.

Lisää elinvoimaa

Kunnan alueelle muuttamista on hankaloittanut viime vuosina vapaiden asuntojen puute. Kunta on aloittanut parantamaan asuinmahdollisuuksia suunnitelmallisesti asumisen kehittämisen hankkeen mukaisesti sekä kartoittanut vuonna 2021 asuntojen ja asumismuotojen tarpeita alueen asukkailta. Alueen asuntomahdollisuuksia kehitetään Kirkonkylän päässä remontoimalla vanhoja vuokra-asuntoja käyttökelpoisiksi sekä aloittamalla rakentamaan vuonna 2019 lainvoiman saaneen Kanervikkokadun kaavaan vakituisen asumisen aluetta. Kanervikkokadun asuinalueen rakennustyöt ovat alkaneet vuonna 2022.

Työllisyys ja sen edistäminen

Koronapandemian jälkeen kunnan työttömien työnhakijoiden määrä on ollut laskussa vuoden 2021 aikana. Kuitenkin pitkäaikaistyöttömien määrä on ollut aavistuksen nousussa viime vuosina, kuitenkin Pelkosenniemen kunnan alueella luvut ovat pieniä alueelliseen vertailuun verrattuna. Pitkäaikaistyöttömien toimeentulotukea saaneiden määrä vuoden 2021 alussa oli 13 henkilöä.

Pyhätunturin työllistävä vaikutus näkyy ennen kaikkea talvella.

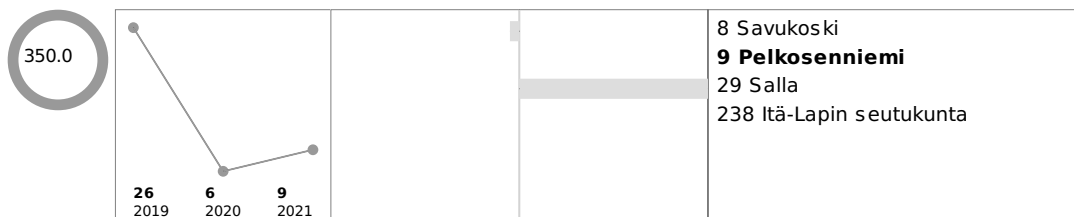
Pelkosenniemessä työttömyyttä ennalta ehkäistään kunnan työllisyyden edistämissuunnitelman mukaisesti. Edistämissuunnitelma on hyväksytty Kunnanhallituksessa 9.2.2021. Työllisyyden edistämisen vaikutukset ovat monialaiset, ja kohdistuvat työttömään itseensä, hänen lähipiiriinsä sekä ympäröivään yhteiskuntaan. Pitkäaikaistyöttömyydestä koituu kunnalle kuluja esimerkiksi palkkatuen, kuntouttavan työtoiminnan sekä valtiolle maksettavina sakkomaksuina.

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

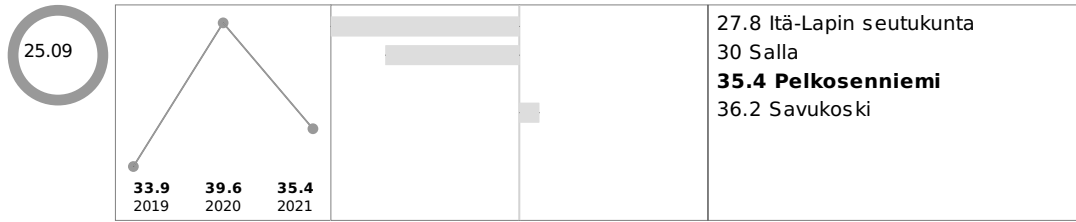
Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

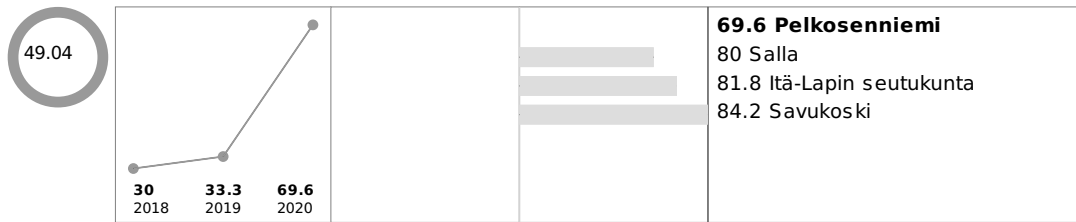

8 Savukoski
9 Pelkosenniemi
 29 Salla
 238 Itä-Lapin seutukunta

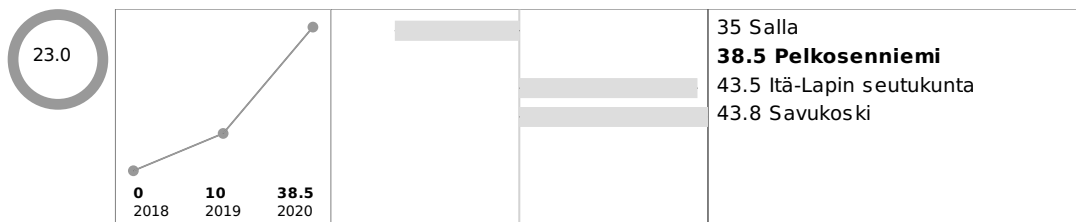
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Kunnan palvelut**Päivähoito**

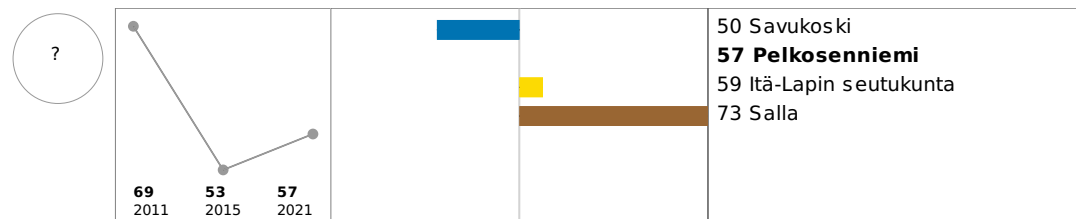
Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

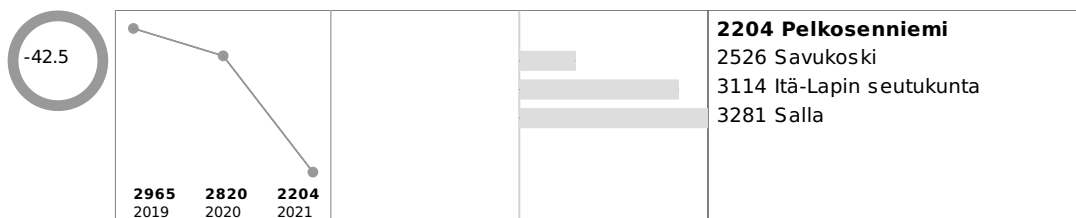
Kokoikäiseen varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 1 - 2-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

Muut palvelut**Talous**

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Terveydenedistämisen aktiivisuuden indikaattori kuvaa peruskoulussa tapahtuvaa terveydenedistämisen aktiivisuutta. Pelkosenniemen pistemäärä on 57. Itä-Lapin alueella keskiarvo on 59.

Kunnan varhaiskasvatuksen piirissä on ollut vuonna 2021 yhteensä noin 40 lasta. Toimintaa on toteutettu kahdessa eri yksikössä: kirkonkylän päiväkodissa ympärivuoden sekä Kuusirannan yksikössä talvikaudella sesonkiluontoisesti. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrän on ennustettu lähivuosina kasvavan pysyvästi joten myös Pyhänturille avattiin ympärivuotinen päivähoiton yksikkö Kuusirannan toimintapisteen lopettamisen jälkeen syksyllä 2022.

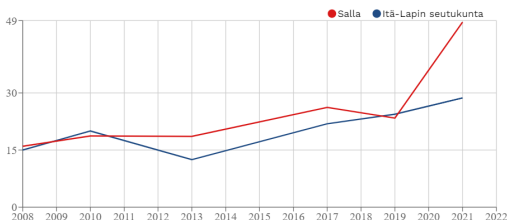
Peruskouluikäisiä oli yhteensä Pelkosenniemen koulussa 65. Oppilaiden määrän on arvioitu hieman nousevan tulevina vuosina. Uuden oppivelvollisuuslain myötä nuorten tulee suorittaa peruskoulun jälkeen vielä toisen asteen koulutus. Kunnan tehtävä on huolehtia nuorten oppivelvollisuuden täyttymisestä. Uuden oppivelvollisuuslain voimaan tulon jälkeen kaikki peruskoulusta valmistuneet ovat jatkaneet onnistuneesti jatko-opiskeluihin.

Koulun toimintaa tukee oppilashuoltoryhmä. Oppilashuoltoryhmän tehtävänä on kouluyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä oppilashuollon koordinoiminen. Oppilashuoltoryhmässä käsitellään yhteisiä asioita liittyen oppilaiden hyvinvointiin, oppimiseen, vuorovaikutukseen tai oppimisympäristöön.

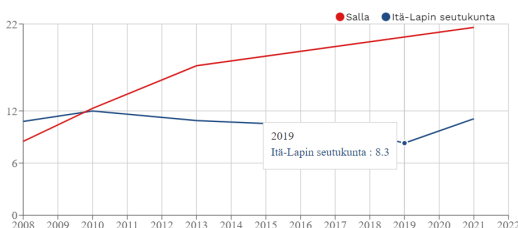
Lasten ja perheiden sosiaalipalveluita toteutetaan ostopalvelujen avulla sosiaalihuoltolain ja lastensuojelun mukaisesti.

Pelkosenniemen kohdalla lasten ja nuorten hyvinvointia seurataan kunta- ja aluekohtaisilla indikaattoreilla. Kunnan otanta on jossain indikaattoreissa niin pientä että luotettavia tuloksia ei niistä voida tehdä jolloin alueellisista indikaattoreista voidaan tehdä kohtuullisia yleistyksiä. Kouluterveyskyselyn tuloksilla saadaan yleistä tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta. Muilta osin laajalti tukeudutaan alueellisiin hyvinvoinnin indikaattoreihin.

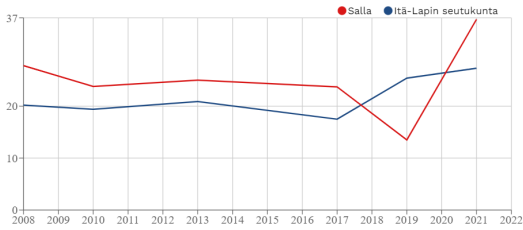
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

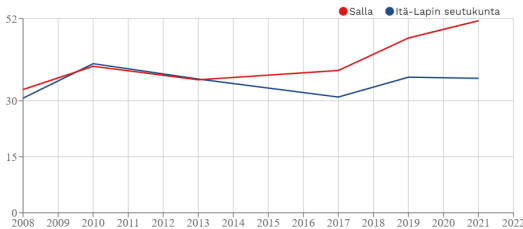
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

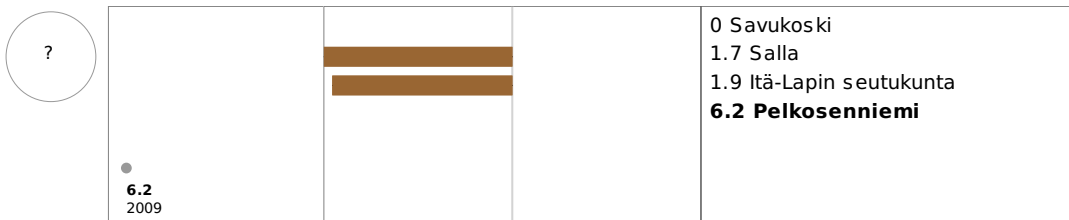
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

NUORET JA NUORET AIKUISET *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

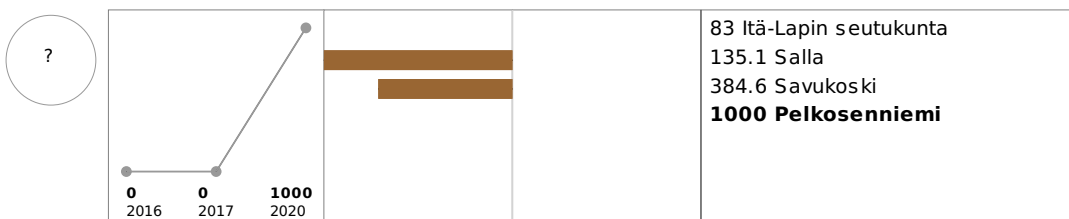

Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 18 - 20-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Muut palvelut

Talous

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

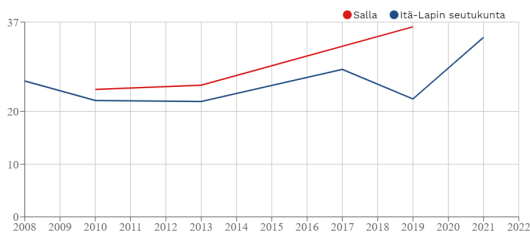
Nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvoinnin tilan tarkastelu Pelkosenniemen kunnan tasolla on haasteellista kyseisen väestön vähäisen lukumäärän takia. Hyvinvointia on tarkasteltu koko Itä-Lapin tasolla. Myös koko Itä-Lapin alueella vastaajamäärät ovat pieniä joten tilastoihin tulee suhtautua kriittisesti.

Nuorten hyvinvoinnin suositusindikaattoreista nousi huomattavasti Itä-Lapille yhteisiä ilmiöitä. Esiin nousseita asioita ovat etenkin nuorten kokemus yksinäisyys ja läheisten kavereiden puute, sekä hieman suurempi osuus vanhempien tai huoltajien aikuisten taholta koettua väkivaltaa.

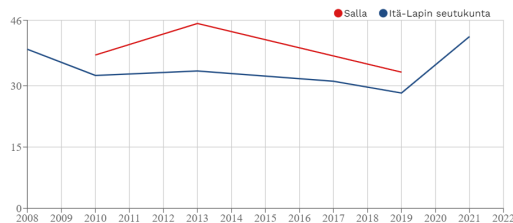
Pelkosenniemen kunnassa on työskennellyt etsivänuorisotyöntekijä jonka työtehtäviä on ollut 15-29 vuotiaiden nuorten tavoittaminen, heidän yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisy sekä yleisesti elämässä rinnalla kulkeminen. Alueellisesti tavoitteena on ottaa tulevaisuudessa käyttöön HSS-malli (Hoito syytteen sijaan). Lapin hyvinvointialueen myötä tavoitellaan myös Ankkuri- ja Marak-mallien käyttöön ottoa.

Itä-Lapin alueella (pl. Salla) vuoden 2019 tilaston mukaan syrjäytymisriskissä olevien 18-24-vuotiaiden nuorten aikuisten syrjäytymisriski on noin 5% suurempi kuin koko maahan verrattuna. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 18-34-vuotiaiden prosentuaalinen osuus vastaavanikäisestä väestöstä on huomattavasti suurempi: Itä-Lapin alueella numero on 3,9%, koko maassa 1,8%.

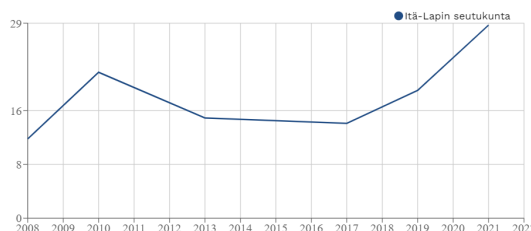
Kokee terveyden tilansa huonoksi 1. ja 2. luokan toisen asteen opiskelijoista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

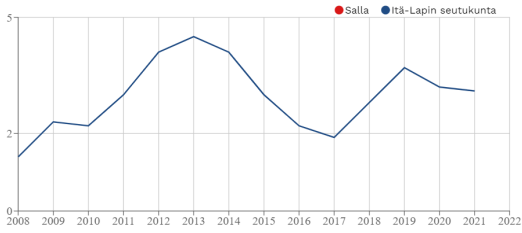

Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 20-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

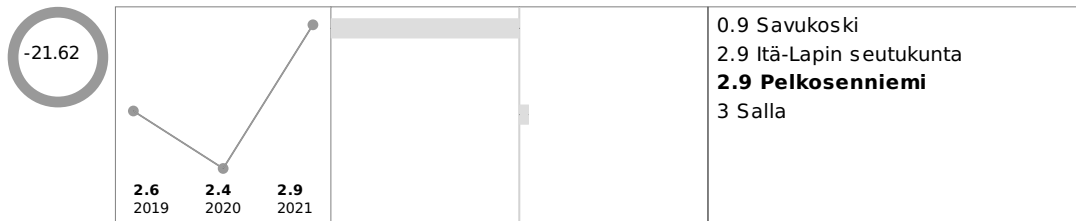

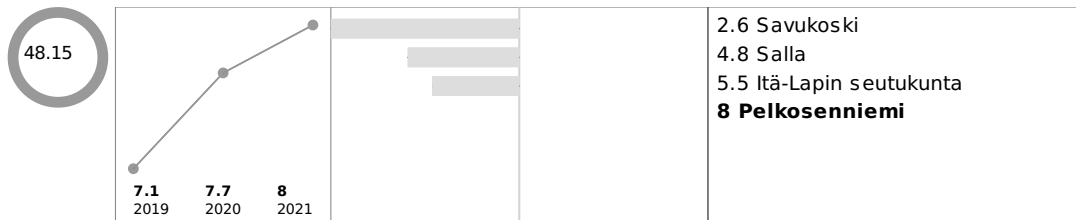
TYÖIKÄISET *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

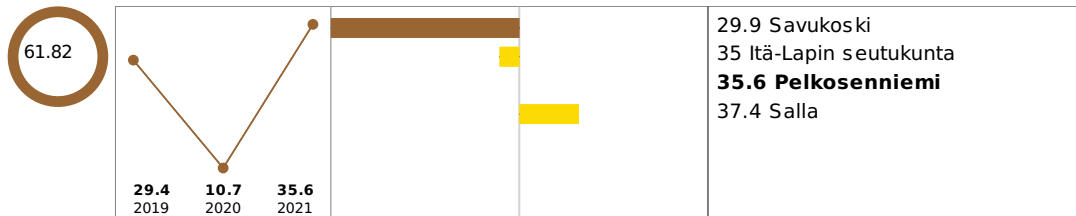
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

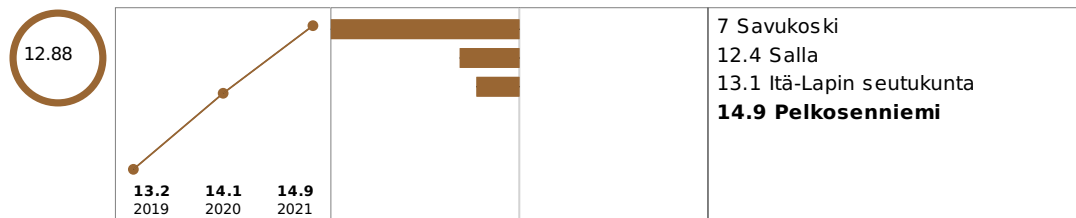
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

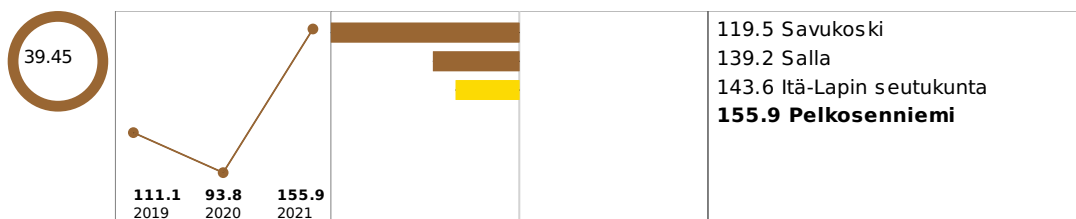
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

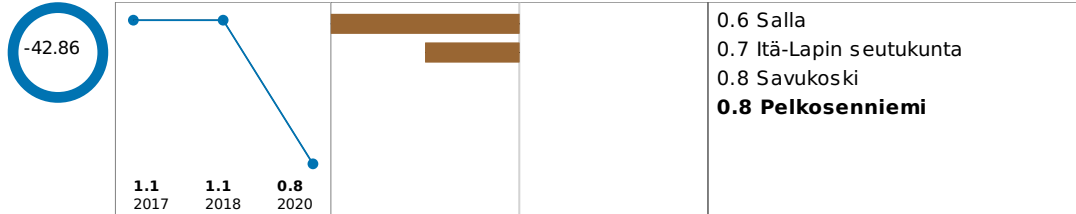
Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

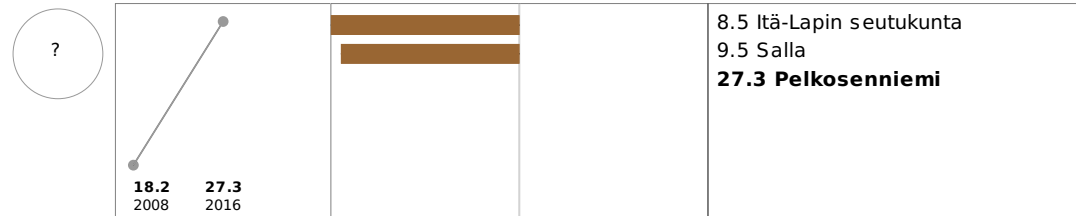
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

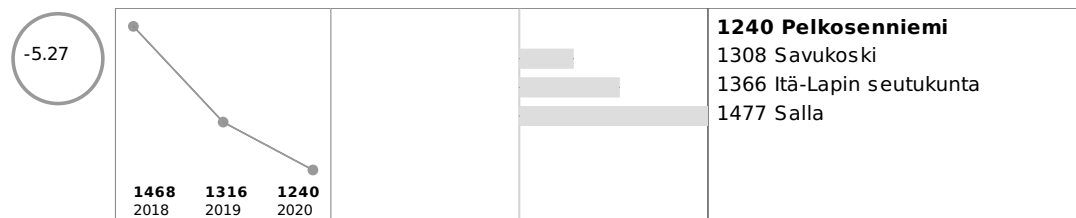
Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

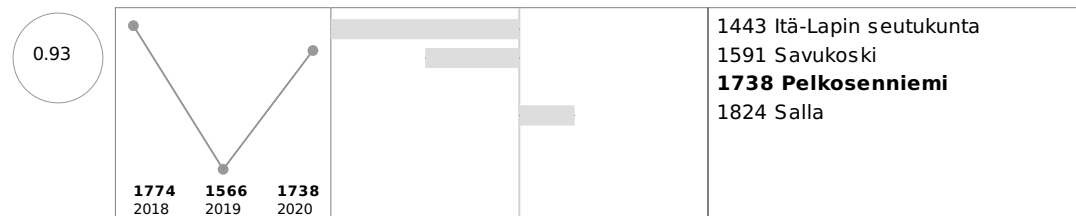
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 25 - 64-vuotiaat potilaat / 1 000 vastaavanikäistä

Opiskelu, työ ja toimeentulo**Turvallisuus, asuminen ja ympäristö****Kunnan palvelut****Sosiaali- ja terveydenhuolto**

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut**Talous**

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

Pelkosenniemen työikäisten perusterveydenhuollon käynnit ovat laskeneet vuoteen 2020. Koronapandemian takia

perusterveydenhuollon käyntejä jouduttiin perumaan/siirtämään vuonna 2020 joka on osaltaan varmasti vaikuttanut lääkärikäyntien laskuun. Sairauspäivärahaa saaneiden määrä on noussut huomattavasti vuodesta 2020 vuoteen 2021. Nousua osittain selittää koronapandemiasta aiheutuneet tartuntatautipäivärahan maksaminen.

Työkyvyttömyyseläkettä saavien työikäisten määrä on ollut nousussa vuodesta 2019. Mielen terveyden ja käyttäytymisen häiriöiden sekä tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä nostavien määrät ovat olleet nousussa viime vuosina.

Hyvinvoinnin, turvallisuuden ja terveyden edistämisen työryhmä on kiinnittänyt huomiota kuntalaisten päihteiden käyttöön. Myös kunnassa toteutettu hyvinvointi- ja turvallisuuskysely nosti vastausten osalta esiin etenkin alkoholin käytön. Kunta on pyytänyt Pelkosenniemen ja Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymää päivittämään päihdesuunnitelman.

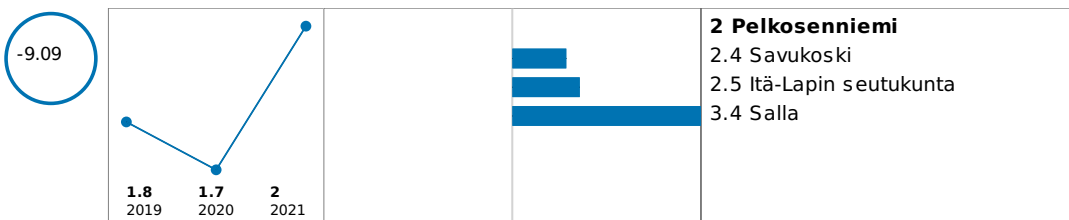
IKÄIHMISET *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

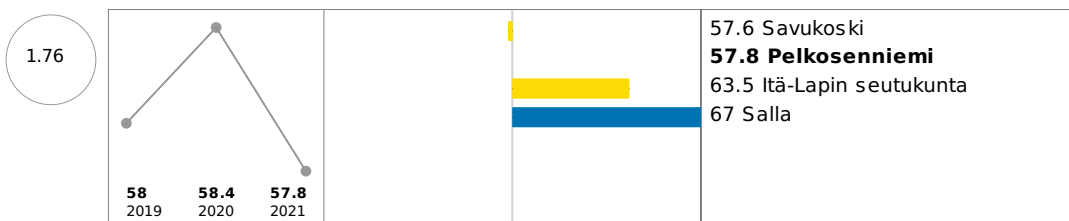
Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet

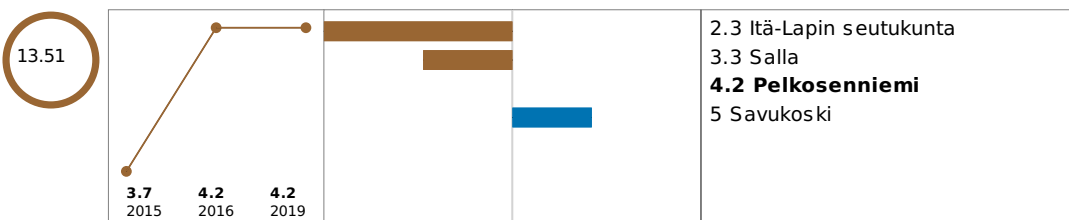
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

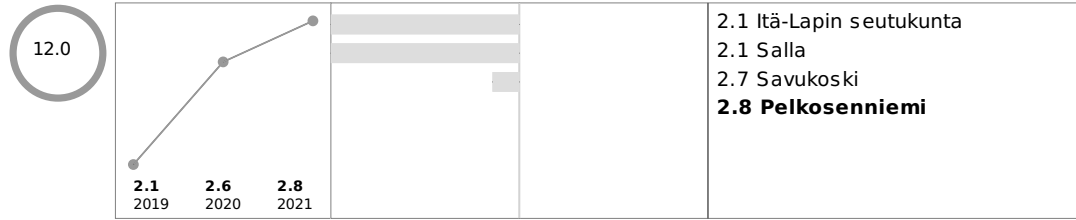

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (vuosi 2018 ennakkotieto)

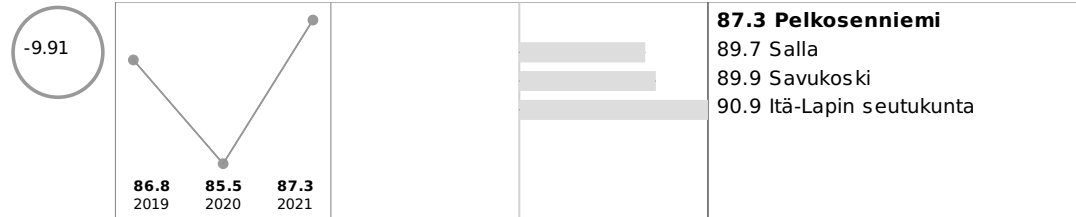
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

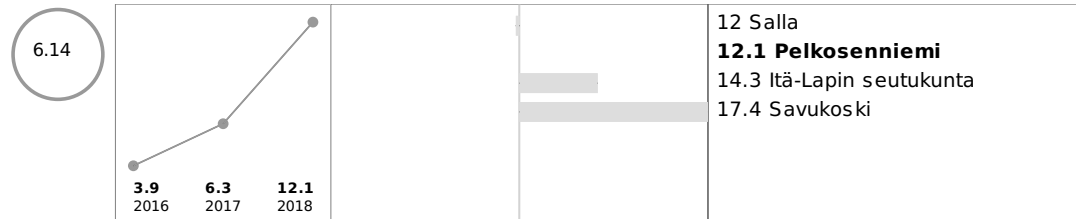
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

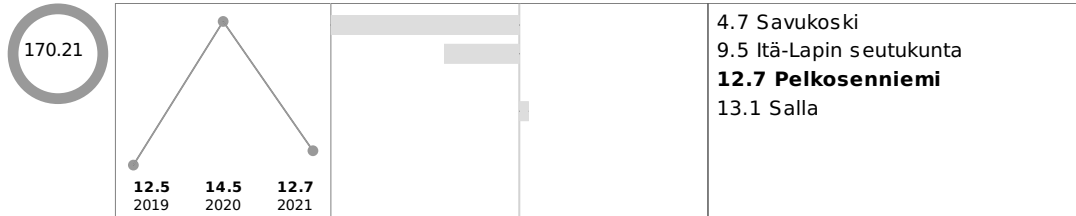
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (-2018)

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

Muut palvelut

Talous

IKÄIHMISET - Yhteenveto

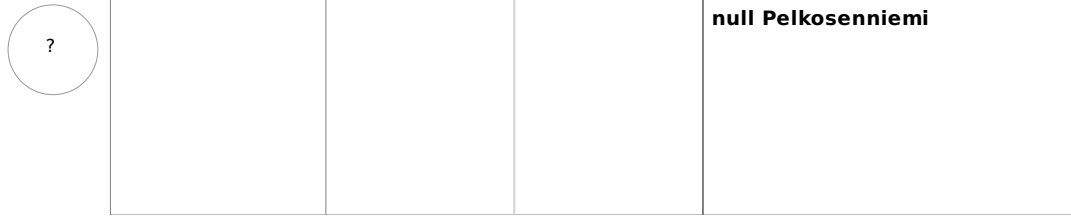
Pelkosenniemen kunta tarjoaa ikäihmisille monenlaisia palveluita, kuten Palvelukoti Onnelan ja kotiin vietävät palvelut. Ikäihmisten toimintaa järjestetään päivätoimintana sekä mahdollistetaan hyvinvointi esimerkiksi Kemijärven uimahalli Poukamaan tarjottavilla uinti- ja vesijumppa korteilla sekä muulla matalan kynnyksen liikuntaryhmillä kunnan tarjoamissa tiloissa.

Ikäihmiä on Pelkosenniemen kunnassa noin kolmasosa. Viime vuosina kotona asuvien ikäihmisten määrä on kasvanut mikä on johtanut kotiin vietävien palveluiden tarpeen ja kysynnän kasvuun. Palvelukoti Onnelassa on ajoittain ollut kuluina vuosina ruuhkaa mutta kesän 2022 aikana tilannetta on saatu purettua.

Terveyskeskusta työllistävät alueellista tasoa keskimääräisesti enemmän yli 65-vuotiaiden vammoista ja/tai myrkytyksestä johtuvat hoidot.

KAIKKI IKÄRYHMÄT *Hyvinvointi***Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

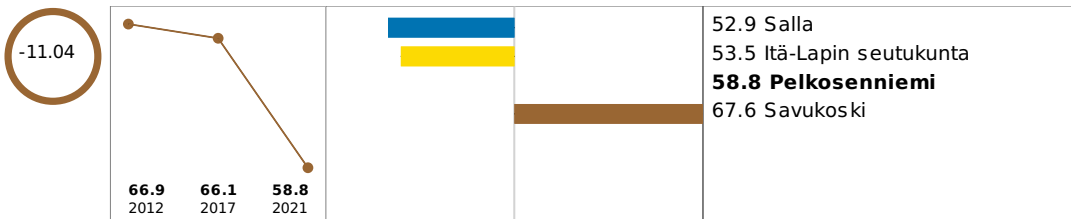
Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%)

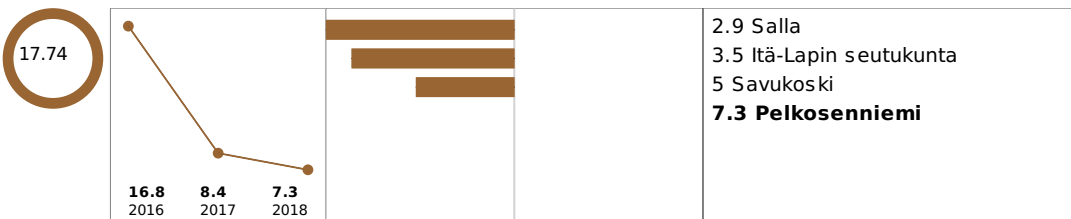
Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu (-2017)

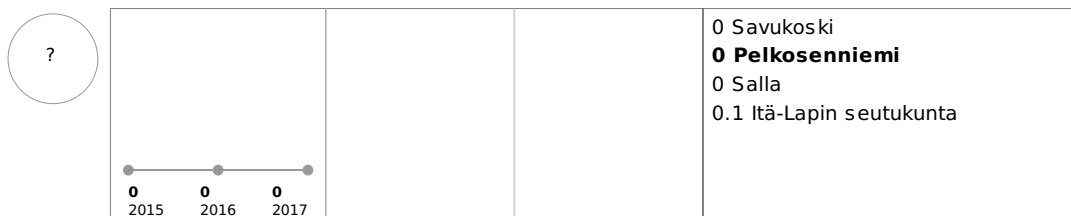
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Opiskelu, työ ja toimeentulo**Turvallisuus, asuminen ja ympäristö**

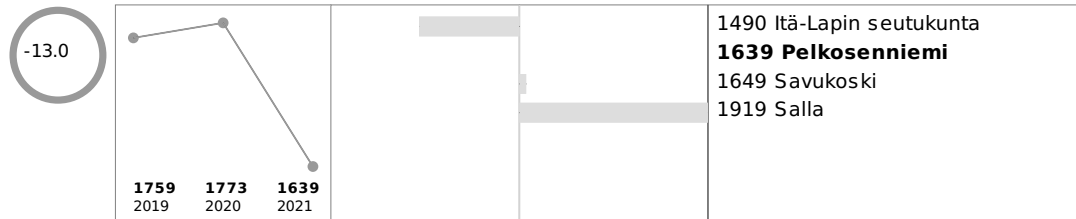
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Asunnottomat yksin asuvat / 1 000 asukasta (-2017)

Kunnan palvelut**Sosiaali- ja terveydenhuolto**

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Vapaa-aika**Muut palvelut****Talous**

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

Kuntalaisten osallistumisoikeudet ja vaikuttamismahdollisuudet ovat turvattu Pelkosenniemellä. Osallistua ja vaikuttaa voi kunnan toimintaan esimerkiksi järjestöjen ja yhdistysten ja vaikuttamistoimielinten kautta. Osallistuminen on viime vuosina laskenut. Kunnan äänestysaktiivisuus oli vuonna 2021 58,8% kun aikaisempina vuosina se on ollut melkein 10% korkeampi.

Kelan sairastavuusindikaattori ilmaisee kuntalaisten terveyden tilan suhteessa koko maan väestön keskiarvoon. Keskiarvo on laskenut edellisistä vuosista mutta on silti aavistuksen korkeampi kuin monella muulla Itä-Lapin kunnalla. Myös perusterveyden huollon käynnit ovat laskeneet huomattavasti vuodesta 2020 vuoteen 2021, osittain myös korona pandemian aiheuttamat seuraukset.

Kaikkien ikäryhmien hyvinvointia ja turvallisuutta edistää Pelkosenniemen liikenneturvallisuustyöryhmä joka on osa arjen turvan -toimintamallia. Sen tavoite on luoda alue- ja paikallisen tason toimijoiden kanssa avoimen verkoston toimintamalli joka edistää viranomaisten, kolmannen sektorin ja koululaitosten yhteistoimintaa.

1.2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kehittäminen on pohjautunut kunnanhallituksen hyväksymään hyvinvointikertomuksen 2018-2021. Kertomus hyväksyttiin seuraavilla hyvinvointitavoitteilla: 1) kunnan elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimatekijöiden selvittäminen, 2) yhteistyön tiivistäminen kolmannen sektorin kanssa ja 3) vanhuspalveluiden kehittäminen.

Hyvinvointikertomuksen lisäksi kunnan toiminnan ja talouden suunnittelu on pohjautunut kuntastrategiaan 2017 - 2021. Kuntastrategiassa on esitetty neljä keskeisintä painopistealuetta, johon seuraavien viiden vuoden aikana erityisesti tulisi panostaa: lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus, seniorit voimavarana / aktiivinen kolmas ikä, työllisyys sekä lähipalveluiden jatkuva kehittäminen. Poikkileikkaavana teemana on yhteisöllisyys.

Koronapandemia ja sen aiheuttamat toimenpiteet ovat ottaneet viimeisimpinä vuosina huomiota pois palveluiden tarjoamisesta sekä niiden kehittämisestä. Myös osaltaan työntekijöiden vaihtuvuus ja niiden poisjäännit ovat hankaloittaneet järjestelmällisen toiminnan ja suunnittelun mahdollisuutta.

Eryisesti huomio kiinnittyy myös toimialojen suunnitteluun ja toteutukseen: kunnanhallituksen asettamien hyvinvointitavoitteiden (kh 29.-30.10.2019 § 246) huomioiminen on ollut menneissä talousarvioissa ja tiilinpäätöksessä vähäistä. Näin on tilanne siitä huolimatta, että mm. talousarvion laadintaohjeessa on edellytetty ja ohjeistettu, että hyvinvointitavoitteet tulee huomioida vastuualueiden toimintaa suunniteltaessa. Tämä tarkoittaa, että toimialojen ja vastuualueiden toimintaa ei juurikaan ole kehitetty hyvinvointitavoitteiden mukaisesti. Jatkossa on kunnan hyvinvoinnin kehittymisen kannalta tärkeää, että hyvinvointi ja sen edistäminen otetaan kaikkien vastuualueiden yhteiseksi asiaksi ja läpileikkaavaksi teemaksi ja että sen toteutumisen

raportointiin kiinnitetään riittävästi huomiota.

Vuoden 2020 talousarviosta lähtien on talousarvion ja -suunnitelman yhteyttä kuntastrategiaan pyritty vahvistamaan siten, että toiminnalliset tavoitteet toimiala- ja vastuualuekohtaisesti on ohjattu kiinnittämään strategiisiin painopistealueisiin (kh 27.8.2019 § 180). Vuoden 2022 tavoiteasetannassa noudatetaan kunnanhallituksen hyväksymää Toiminnan ja talouden suunnittelu -ohjetta (kh 9.9.2021 § 253), joka tukee yhtenäistä talousarviokirjan rakennetta ja edistää kunnan toiminnan läpinäkyvyyttä.

1.3 Koronapandemian vaikutukset

Kahden viimeisen vuoden aikana koronaviruspandemia on vaikuttanut merkittävästi hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Maaliskuun 2020 jälkeen Pelkosenniemen kunta, kuten muutkin kunnat ja kaupungit joutuivat rajoitustoimien alkaessa uudelleen järjestämään ja supistamaan palveluitaan. Hallituksen asettamat rajoitustoimet vaikuttivat merkittävästi koko julkiseen talouteen ja kuntatalouteen sen osana. Poikkeusolojen myötä koulut siirtyivät etäopetukseen. Kirjasto- ja liikuntapalvelut, päivä- ja viriketoiminta sekä monien eri toimijoiden järjestämät kerhot ja tapahtumat peruuntuivat. Yritystoiminta ja sitä myötä työllisyys kärsi myös koronan vaikutuksista. Korona on työllistänyt sote-alan työntekijöitä monin tavoin välillä vieden resursseja perustyötehtävistä. Työllisyyden ja yritystoiminnan näkökulmasta pandemian alkuvaiheessa keväällä 2020 vaikutukset kohdistuivat erityisesti kuntiin, joiden elinkeinorakenteessa palvelu, logistiikka-, tapahtuma- ja matkailualan merkitys on suuri, toisin sanoen suuriin kaupunkeihin sekä pienempiin matkailusta riippuvaisiin kuntiin.

Koronatilanne jatkui lähes samalaisena myös vuonna 2021. Kuitenkaan edellisen vuoden vastaavanlaisiin kunnan toiminnan supistamisiin tai lisäpalveluiden tuottamiseen ei ryhdytty. Helmikuussa 2022 koronan luokitus yleisvaarallisesta tartuntataudista poistui.

Pelkosenniemen kunnassa todettuja koronavirustartuntoja on todettu yhteensä 125. Lukumäärässä eivät näy mahdolliset kotona tehdyt kotitestit tai muissa kunnissa suoritettut testit.

Koronan vaikutukset heijastuvat myös sosiaali- ja terveyspalveluiden ulkopuolelle. Esimerkiksi järjestöjen toiminta on kunnan alueella muutoksessa kun järjestötoimijat ovat osittain jo ikäihmisiä mutta kokevat vaikeuksia rekrytoida uusia jäseniä. Myös kuntalaisten osallistumisesta tilaisuuksiin on huomattu vähentymistä koronan jälkeen.

Työ koronasta nousemiseen jatkuu omien hankkeiden parissa, jotka nopeuttavat elinkeinoelämän elpymistä. Lapille ja Pelkosenniemelle merkittävistä toimialoista erityisesti matkailu ja sen oheispalvelut kärsivät koronapandemiasta. Koronan helpottaessa kesällä täyttyi Pyhätunturin matkailukeskus kotimaisista matkailijoista, kesä ja syksy 2021 olivat ennätysvilkkaita. Erityisesti maastopyöräily kasvatti edelleen suosiotaan. Vuosi 2021 oli kunnan elinkeinoelämälle ennätysellisen nosteen vuosi.

1.4 Yhteenveto, johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Yhteenvetona voidaan sanoa, että Pelkosenniemellä voidaan yleisesti hyvin. Kuitenkin huomiota tulee tulevana vuosina kiinnittää etenkin nuorten hyvinvointiin, kuntalaisten osallisuuteen, päihteiden käyttöön sekä palveluiden kehittämiseen kuntalaisia palvelevammaksi.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työn järjestelmälliseen edistämiseen kutsuttiin koolle vuonna 2022 moniammatillinen työryhmä. Työryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kahdesti vuodessa keskustelemaan esiinnousevista ilmiöistä ja yhteisistä tavoitteista. Tavoitteena on osallistaa kaikki vastualueet yhteiseen työhön kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Pelkosenniemen kunnassa toteutettiin vuonna 2022 organisaatiouudistus jonka myötä kunnan tarjoamat palvelut jaettiin kahteen osaan: 1) Hyvinvointipalvelut sekä 2) Elinvoimapalvelut. Hyvinvointipalvelut pitävät sisällään vapaa-aikapalvelut, varhaiskasvatuksen sekä sivistystoimen. Elinvoimapalvelut sisältävät teknisen toimen ja elinkeinopalvelut. Organisaatiouudistuksen on tuoda palvelut lähemmäksi kuntalaisia ja selkeyttää Pelkosenniemen kunnan organisaatorakennetta.

Tärkeää tulevaisuudessa on että yhteisiin tavoitteisiin sitoudutaan, toimenpiteitä seurataan konkreettisella tasolla sekä ajankohtainen ja kattava raportointi.

1.5 Alueellinen hyvinvointi

Itä-Lapin alueella toimii kuntien sekä Posion kunnan, Lapinliiton ja järjestöjen edustajista koostettu hyvinvointityöryhmä. Työryhmän tehtävänä on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja elinvoimaa sekä osallistaa kuntalaisia, etenkin nuoria vaikuttamaan niihin liittyvissä asioissa.

Itä-Lapin hyvinvointityöryhmän HYTETU-tavoitteita vuoteen 2028 mennessä:

- Valmentautuminen TE-palveluiden siirtymiseen kunnille
- Kuntien välinen yhteistyö ja moniammatillisuuden kehittäminen
- Yhdistystoiminnan kuihtumisen estäminen
- Ikäihmisten sivukyllillä asumisen turvaaminen
- Varhaisen havainnoinnin ja puuttumisen mallin käyttöönoton tukeminen

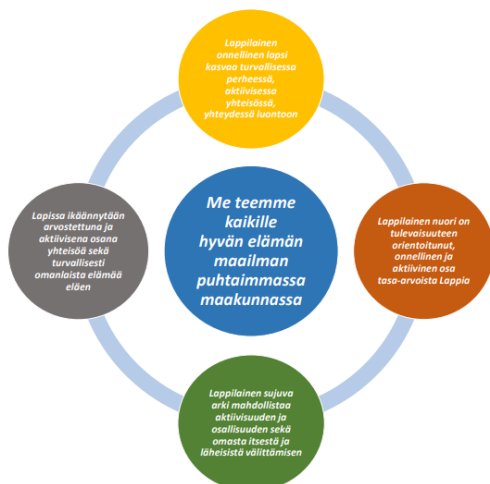
Arjen turvallisuuden tiekartta- hankkeen sekä seutukunnallisten turvallisuuden ammattilaisten esille nostamia turvallisuuteen vaikuttavia asioita:

Itä-Lappilaisten turvallisuusasiantuntijoiden esiinnostamat ilmiöt, joihin tulisi puuttua alueellisella tasolla. Huomiot on tehty 1. kireellisyysluokkaan:

- Päihteiden käyttö eri ikäryhmissä
- Ammattitaitoisten työntekijöiden pula monilla aloilla ja samanaikaisesti on suuri pitkäaikaistyöttömien määrä
- Ikäihmiset, ikäihmisten yksinäisyys ja arjen turvallisuus sivukyllillä
- Laajakaista sekä digitaalisten palveluiden käyttämisen osaaminen
- Sivukyllien huonokuntoiset tiet - huonoja teitä pitkin ambulanssit eivät pääse kulkemaan
- Etsivän nuorisotyön vakinnuttaminen ja kehittäminen
- Poliisin ja pelastustoimen pitkät vasteajat sekä ko. henkilöstön rekrytointihaasteet
- Hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus sekä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma osaksi hyvinvointityötä

Lapin liiton hyvinvointiohjelma 2025

Lapin hyvinvointiohjelman 2025 visio, painopisteet ja etenemissuunnitelma on käsitelty Lapin maakunnallisessa hyvinvoinnin seurantatyöryhmässä 27.11.2018 ja hyväksytty Lapin liiton hallituksessa 3.12.2018. Lapin hyvinvointiohjelman visio on: Me teemme kaikille hyvän elämän maailman puhtaimmalla maakunnassa. Visio pitää sisällään vetovoimaisuuden ekosysteemin (ympäristö ja yhteisö), yhdessä tehdyn viihtyvyyden, toistemme arvostuksen ja välittämisen sekä sujuvan ja turvallisen arjen.

Lapin hyvinvointiohjelman visio ja painopistealueet.

Toimeenpanosuunnitelman läpileikkaavista teemoista on tehty kahdeksan nostoa tukemaan kuntien hyvinvointikertomusten- ja turvallisuussuunnitelmien laatimista.

1. Hyvinvoinnin ja turvallisuuden rakenteiden, tietojohdamisen sekä koordinoinnin vahvistaminen 2. Hyvinvointia ja turvallisuutta tukevan perustyön resurssien vahvistaminen
3. Moniammatillisten ja monialaisten verkostojen koordinoitu yhteistyö Arjen turvaa mallin mukaisesti
4. Ammatillisen- ja verkosto-osaamisen vahvistaminen
5. Vaikuttavien, hyväksi todettujen toimintamallien ja menetelmien käyttöönotto
6. Ylisukupolvisten, luonnollisten lähiverkostojen tukeminen
7. Omaehtoisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisen tukeminen
8. Sähköisten hyvinvointipalvelujen kehittäminen / digisyrjäytymisen estäminen

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2021 - 2025

2 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Pelkosenniemen kunnan toiminnan ja talouden suunnittelu on aikaisemmin pohjautunut vuosien 2017 - 2021 kuntastrategiaan. Kuntastrategiassa on esitetty neljä keskeistä painopistealuetta, johon seuraavien viiden vuoden aikana erityisesti panostetaan: lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus, seniorit voimavarana / aktiivinen kolmas ikä, työllisyys sekä lähipalveluiden jatkuva kehittäminen. Poikkeileikkaavana teemana on yhteisöllisyys. .

Kunnanhallitus päätti kuntastrategian päivittämisestä 26.8.2021. Päivitys on tehty ottaen huomioon valtakunnallinen sote-uudistus, jossa sosiaali-, terveys- sekä peruspalvelutehtävät siirtyvät hyvinvointialueelle 1.1.2023. Valtuusto on vahvistanut (18.8.2022) päivitetyn kuntastrategian vuosille 2022-2030. Kesällä 2022 hyväksytyin kuntastrategian strategiset sydämen asiat ovat:

Elinympäristö mahdollistaa

- Asuntoja rakennetaan, kunnostetaan ja monipuolistetaan
- Näkyvän elinympäristön hoitaminen ja kehittäminen
- Luontoreititukset tukemaan matkailua

Hyvä olla, elää ja yrittää

- Hyvän elämän aktiviteeteilla ja ennaltaehkäisyllä hyvinvointia
- Uusi koulu on sydämemme: mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Yrittäjien palvelun kehittäminen
- Henkilökunnan työhyvinvoinnista pidetään huolta

Osallisuus ja viestintä

- Kuntalaiset osallistuvat palveluiden suunnitteluun
- Viestimme vahvuuksistamme ja mahdollisuuksistamme
- Kaikki mukana viestimässä
- Mediaviestintä ja sosiaalinen media

3 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Liitteenä on:

- Työllisyyden edistämissuunnitelma
- [HIGHFI2.DOC.pdf](#)
- [Itä-Lapin_liikenneturvallisuuksuunnitelma.pdf](#)
- [Itä-Lapin seutukunnallinen hyvinvointikertomus 2022](#)
- [Lapin liiton hyvinvointiohjelma 2025](#)
- [Lapin maakunnallinen turvallisuussuunnitelma 2020-2023](#)
- [Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman toimeenpanosuunnitelma](#)

Liitteeksi lisätään päideohjelma sen valmistuttua. Valmistelusta vastaa Pelkosenniemen ja Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä.

4 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelma 2021-2025

Hyvinvointisuunnitelman vuosille 2021-2025 tavoitteena on, että tavoitteet, toimenpiteet ja resurssit ovat yhtenäiset.

Hyvinvointisuunnitelman arviointi tapahtuu osavuosikatsauksissa ja toimintakertomuksissa tilinpäätöksen yhteydessä. Laajassa hyvinvointikertomuksessa esitetty hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022-2025. Valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa vuosiraporttien yhteydessä.

Hyvinvoinnin painopisteitä vuosille 2022-2025:

Painopiste	Toimenpiteet	Mittarit
Lasten ja nuorten palveluiden kehittäminen	Hyvinvointipalvelut: -Tarjottavien palveluiden kehittäminen ja ohjaus Elinvoimapalvelut: -Liikunta- ja virkistyspaikkojen ylläpitäminen ja kehittäminen	Käyttäjien tyytyväisyys, tyytyväisyyskysely Tilojen käyttöasteet: vakiovuorot, kuntosalikävijät
Yhteistyön tiivistäminen seutukunnallisesti ja kunnan kolmannen sektorin kanssa	Hyvinvointipalvelut: -Yhteisten tapahtumien kehittäminen -Järjestöavustusten päivittäminen -Yhteisen toiminnan vuosikellottaminen Elinvoimapalvelut: -Tilatoiminnan kehittäminen yhteistyössä -Hanketyöskentely paikallisesti ja alueellisesti	Tapahtumien lukumäärä, yhteisten suunnittelupalaverien määrä
TE-palvelut 2024 kuntiin	Elinvoimapalvelut: -Työllisyyspalveluiden konseptointi osana elinvoimapalveluita ja alueellista toimintaa Hyvinvointipalvelut: -Oppisopimusmahdollisuuksien hyödyntäminen ja koordinointi -Toisen asteen koulutusmahdollisuuksien kartoittaminen	Työllisyys- ja työttömyysaste, Pitkäaikaistyöttömien määrä Konseptin hyväksyminen kunnanhallituksessa

Edellämainittujen painopisteiden lisäksi kunnassa halutaan kiinnittää huomiota myös vähähiilisyysohjelman laatimiseen, elinvoiman vahvistamiseen mm. maankäyttöön liittyvien toimien avulla kunnan vuokra-asumisen kehittämissuunnitelman (kvalt 4.11.2021) mukaisesti sekä kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön kehittäminen ja rajapinnat: yhteisten prosessien ja asiakkuuksien tunnistaminen ja heidän palveluidensa turvaaminen.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Lastensuojelulaki (417/2007) velvoittaa kuntia laatimaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman. Lain mukaan suunnitelmaan tulee myös kirjata opiskeluhuollon tavoitteet ja paikallisen toteutuksen periaatteet, arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista palveluista ja toimista, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhoitoa ja opiskelijoiden varhaista tukea. Suunnitelman avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityötä kunnassa. Hyvinvoinnin tilasta ja suunnitelman tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain kunnanhallitukselle. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimeenpanemisesta vastaa varhaiskasvatus, koulu ja hyvinvointipalvelut yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kolme painopistettä on 1) osallisuus ja yhdenvertaisuus, 2) syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäisy ja 3) yhteinen toiminta

Painopiste	Toimenpide	Mittarit
Osallisuus ja yhdenvertaisuus: osallistaminen palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen	Nuorisovaltuusto, yhteinen osallistaminen, nuorten kuulumis-illat	Kouluterveyskyselyn tulokset, yhteiset osallistamistapaamiset/lkm
Osallisuus ja yhdenvertaisuus: mahdollisuus kuulua ryhmään ja harrastaa	Harrastus- ja vapaa-aikamahdollisuuksien kehittäminen	Osallistujamäärät maksuttomissa kerhoissa yms. Kouluterveyskyselyn tulokset
Syrjäytyminen ja yksinäisyyden ehkäisy: turvallinen ja viihtyisä ympäristö	Terveet ja monipuoliset tilat	Osallistujamäärät, tilojen käyttömäärä
Syrjäytyminen ja yksinäisyyden ehkäisy: ehkäisevä nuorisotyö	Ehkäisevä nuorisotyöntekijä, muut nuorisotoimen resurssit ja järjestöt	Asiakkaiden lukumäärä
Yhteinen toiminta: palvelut ovat lähellä ja saatavilla	Kolmas sektori ja hyvinvointialue mukana tarjoamassa palveluita	
Yhteinen toiminta: varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa tehdään tavoitteellista ja yhteisöllistä hyvinvointityötä	Kouluruokailu, opiskeluhoitosuunnitelma, kulttuurikasvatussuunnitelma	Kouluterveyskyselyn tulokset, muiden toteutettujen kyselyjen tulokset, hyväksytyt raportit/kunnanhallitus

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

5 Suunnitelman laatijat

6 Suunnitelman hyväksyminen